

פרשת בא — החֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם

"הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ תְּקַדְּשִׁים, רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה" (יב ב).

קידוש החודש היא המצנה הראשונה שעם ישראל נצטווה בה בתור עם, עוד בטרם יצא ממצרים. מצנה זו, שנבחרה להיות המצנה הראשונה, מלמדת אותנו כמה גדול כוחו של עם ישראל, שהרי זמנם של כל החגים נקבע על ידי ראשי עדת ישראל, בית הדין הגדול, שמקדש את החודש וממילא את כל החגים. בכך שונים כל החגים מיום השבת שהיא קבועה בכל יום שביעי ואינה נתונה לקביעת בית הדין. זוהי הסיבה שבשבת אנחנו חותמים בתפילת העמידה ובקידוש בברכת: "ברוך אתה ה', מקדש השבת", בלי להזכיר את עם ישראל; ואילו בחגים אנו מברכים בתפילת העמידה ובקידוש: "ברוך אתה ה', מקדש ישראל והזמנים", ה' מקדש את ישראל והם מקדשים את הזמנים (ברכות מט.).

יסוד נוסף נלמד ממצנת קידוש החודש: נצח ישראל חי, עם ישראל חי, וגם אם עוברים עליו משברים וצרות עד שלפעמים נראה שאורו הולך ודועך – עתיד הוא להתחדש כמו הלבנה, ולשוב להאיר באור חדש ומלא. תכונה זו מופיעה במיוחד אצל דוד מלך ישראל, ש"הקים עולה של תשובה", ושב וקם לאחר כל נפילה ומשבר (מועד קטן טז:). ולכן בסדר "קידוש לבנה" אנו אומרים לאחר "ברכת הלבנה" את המשפט: "דוד מלך ישראל חי וקיים", כי מלכות דוד משולה ללבנה המתחדשת, וגם לאחר שנפלה סוכת דוד, ומלכות דוד נעלמת, ברור ובטוח שהיא תחזור ותקום, כדברי הנביא עמוס (ט יא): "בַּיּוֹם הַהוּא אֶקְיָם אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנִּפְלֵת, וְגִדְרֹתַי אֶת פְּרָצֵיהֶן, וְהָרְסוֹתַי אֶקְיָם, וּבְנִיתִיהָ פִּימֵי עוֹלָם".

מאז שנקבע לוח השנה העברי לדורות, אין אנו עוסקים בקידוש חודשים, אלא ממשיכים לחגוג ראשי חודשים ומועדים על פי לוח השנה שקבעו חכמינו. בנוסף, אנו מכריזים על החודש הבא ב"שבת מברכים", ובתחילת כל חודש עברי מברכים "ברכת הלבנה".

מלבד זאת אנו יכולים להתחבר בכל יום ויום לרעיונות הגדולים שיש במצנת קידוש החודש באמצעות פעולה פשוטה מאוד: שימוש בתאריך העברי.

בפירוש הרמב"ן על "ראש תְּקַדְּשִׁים" מבואר שהצטוונו כאן לספור את חודש ניסן בתור החודש הראשון, וממנו לספור את כל החודשים, וכך יהיה לנו זיכרון לניסי יציאת המצרים בכל שימוש בלוח השנה העברי, כגון: היום כך וכך לחודש העשירי (חודש טבת), שפירושו: חודש עשירי לגאולתנו.

ומוסיף הרמב"ן ומבאר, שבתחילה היה מניין החודשים זכר ליציאת מצרים, אבל כאשר עלו ישראל מבבל, התחילו לקרוא את החודשים בשמות שנקראו בבבל, ככתוב "בַּחֹדֶשׁ הַעֲשָׂרִי הוּא חֹדֶשׁ טִבְת" (אסתר ב טז), כדי להזכיר ששם עמדנו ומשם העלנו ה' יתברך. יוצא ששימוש בשמות החודשים "תשרי", "ניסן", "טבת" וכו' נועד להזכיר את הגאולה השנייה.

כתב תלמידו של החת"ם סופר, הרב משה שיק (שו"ת המהר"ם שיק יורה דעה תשובה קעא) שמי שמשמש בתאריך לועזי עובר על איסור מהתורה של "וּבְחֻקֵי תִיָּהֶם לֹא תִלְכּוּ" (ויקרא יח ג), ולכן הוא מתנגד לכתיבת תאריך לועזי על מצבות קברים.

לעומת זאת, לדעת הרב עובדיה יוסף בספרו "יביע אומר" (ח"ג יורה דעה ט), אכן לא ראוי לעשות כן, אבל אין בכתיבת תאריך לועזי איסור של חוקות הגויים, כי מי שמשמש בתאריך לועזי איננו מודע ואיננו מתכוון לכבד את הגויים ואת דתם. ולמרות שאין איסור בכתיבת התאריך הלועזי, עדיף להשתמש בתאריך העברי במקומו, או לפחות בנוסף אליו.

גם הרב ולדינברג בספרו "ציץ אליעזר" (חלק ח סימן ח) סובר שיש עדיפות לשימוש בתאריך העברי בלבד, אבל כשיש הכרח כלשהו, מותר להשתמש בתאריך הלועזי, אבל יש להוסיף ולציין שתאריך זה הוא "למספרם", כי כך מודיע הכותב שהשימוש בתאריך הלועזי הוא רק בגלל מנהג המדינה. כמו כן, מוסיף הרב ולדינברג, שאם לצד התאריך הלועזי מציינים גם את התאריך העברי, הדבר מותר לגמרי. ונראה שמוטב להקדים את התאריך העברי לפני הלועזי, כדי להדגיש את חשיבות התאריך העברי.

ברוך ה', זכינו שבמדינת ישראל נחקק בשנת תשנ"ח "חוק השימוש בתאריך העברי", המחייב את מוסדות המדינה לציין את התאריך העברי בכל מכתב והודעה רשמיים.

לדעת בעל ה"חתם סופר" (דרשות ח"א), המשתמש בתאריך העברי ומונה את השנים לבריאת העולם הרי זה מודה ומודיע שהקב"ה ברא את העולם. והוסיף ה"חתם סופר", שבכך מכריזים קבל עם ועדה, שארץ ישראל ניתנה לנו מידי הבורא מתנת עולמים, ולא יוכלו אומות העולם לטעון עליה חזקה ובעלות.

אם כן, ממצנת קידוש החודש למדנו כמה גדול ונצחי כוחו של עם ישראל, ושתמיד אפשר להתחדש, ולכן אסור להתיימש. ראינו כי גם בימינו, כשכבר איננו מקדשים חודשים, יש למצנת "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְכֶם רֵאשׁוּׁת" היבט מעשי ויומיומי חשוב: שימוש בתאריך העברי. כשמשמשים בתאריך העברי, ואפילו

ארץ ישראל אמונה טהרת המשפחה בית המקדש פרשת שבוע תנ"ך

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לשי" : shayleshay.co.il

כשרושמים המחאה, מפרסמים גם את אמונתנו בקב"ה שגאל ושגואל את עם ישראל, וגם את אמונתנו בקב"ה כבורא העולם, ומחזקים ממילא את אחיזתנו בארץ ישראל.